

POLSKI KOMITET NORMALIZACJI, MIAR I JAKOŚCI	P O L S K A N O R M A	
	Sól (Chlorek sodowy) Oznaczanie zawartości wapnia i magnezu metodą kompleksometryczną	
	PN-80 C-84081.25	
	Grupa katalogowa 0159	
Salt (Sodium chloride) Determination of calcium and magnesium content Complexometric method	Sel (Chlorure de sodium) Dosage du calcium et du magnesium Méthode complexométrique	Соль (Натрий хлористый) Определение содержания кальция и магния комплексометрическим методом

1. Zasada metody. Wapń oznacza się kompleksometrycznie wobec GBHA jako wskaźnika. Magnez oznacza się kompleksometrycznie łącznie z wapniem wobec czerni eriochromowej T jako wskaźnika. Magnez oblicza się z różnicy.

2. Odczynniki i roztwory

a) Czerni ET, mieszanina 0,4-procentowa z NaCl: dokładnie rozetrzeć w moździerzu agatowym i wymieszać 0,4 g czerni eriochromowej T ze 100 g NaCl, uważając, aby mieszanina była homogeniczna.

b) Alkohol etylowy, roztwór 95-procentowy.

c) Glioksalo-dwu-(2-hydroksyanil)-GBHA, roztwór alkoholowy około 0,25-procentowy: do butelki z ciemnego szkła pojemności 100 cm³ zaopatrzonej w korek ze szlifem wprowadzić około 0,25 g GBHA. Dodać 100 cm³ etanolu i mieszać do rozpuszczenia.

d) Roztwór buforowy: rozpuścić 54 g chlorku amonowego w wodzie. Dodać 350 cm³ amoniaku (0,91) i rozcieńczyć wodą do objętości 1 dm³.

e) Trójetanoloamina, roztwór 25-procentowy: 25 cm³ trójetanoloaminy rozpuścić w wodzie w kolbie pomiarowej pojemności 100 cm³ uzupełnić wodą do kreski i wymieszać.

f) Wersenian dwusodowy, roztwór 0,02M. (0,841g/l)

g) Wodorotlenek sodowy, roztwór około 2N: rozpuścić 80 g wodorotlenku sodowego w wodzie i rozcieńczyć do 1000 cm³.

3. Wykonanie oznaczania

• a) Oznaczanie wapnia. Do kolby stożkowej pojemności 250 cm³ odmierzyć 50 cm³ roztworu A wg PN-80/C-84081.21. Dodawać kolejno 2 cm³ trójetanoloaminy, 10 cm³ roztworu wodorotlenku sodowego, 15 cm³ alkoholu etylowego i 1 cm³ roztworu GBHA. pH roztworu powinno być wyższe od 12, w przeciwnym razie dodać odpowiednią ilość roztworu wodorotlenku sodowego. Odczekać około 2 min i miareczkować¹⁾ roztworem wersenianu dwusodowego do zmiany zabarwienia z czerwonego na czysto żółte (porównać ze ślepą próbą). Miareczkowanie powinno trwać mniej niż 3 minuty.

b) Oznaczanie wapnia i magnezu. Do kolby stożkowej pojemności 500 cm³ odmierzyć 100 cm³ roztworu A wg PN-80/C-84081.21 i rozcieńczyć wodą do objętości około 200 cm³. Dodawać kolejno: 2 cm³ trójetanoloaminy, 5 cm³ roztworu buforowego i nieznacznie mniej niż podwójną objętość roztworu wersenianu dwusodowego zużytego do oznaczenia wapnia wg poz. a).

Roztwór ogrzać do temperatury 50°C i dodać około 0,1 g czerni ET. Kontynuować dodawanie roztworu wersenianu, powoli, w szczególności w pobliżu punktu końcowego aż do zmiany barwy z winnoczerwonej do niebieskiej (bez odcienia fioletowego).

¹⁾ Jeżeli miareczkowanie wg poz. a) i b) wymaga więcej niż 50 cm³ roztworu EDTA należy zmniejszyć objętość badanej próbki i uwzględnić to w obliczeniach.

Zgłoszona przez Ministerstwo Przemysłu Chemicznego
 Ustanowiona przez Polski Komitet Normalizacji, Miar i Jakości dnia 10 czerwca 1980 r.
 jako norma obowiązująca od dnia 1 stycznia 1981 r.
 (Dz. Norm. i Miar nr 13/1980 poz. 55)
 Przedruk dozwolony tylko za zgodą Polskiego Komitetu Normalizacji, Miar i Jakości

4. Obliczanie wyników. Zawartość wapnia Ca (X_1) obliczyć w procentach wg wzoru

$$X_1 = \frac{V \cdot 0,0008016 \cdot 1000 \cdot 100 \cdot 100}{m \cdot 50 (100 - W)} = \frac{V \cdot 160,32}{m(100 - W)} \quad (1)$$

w którym:

V — objętość ściśle 0,02M roztworu EDTA zużytego do miareczkowania wapnia, cm^3 ,

m — odważka badanej próbki pobrana do przygotowania roztworu A wg PN-80/C-84081.21, g,

0,0008016 — liczba gramów wapnia odpowiadająca 1 cm^3 ściśle 0,02M roztworu werse-nianu,

W — zawartość wody, oznaczana wg PN-80/C-84081.20, %.

Zawartość magnezu Mg (X_2) obliczyć w procentach wg wzoru

$$X_2 = \frac{(V_1 - 2V) \cdot 0,0004864 \cdot 1000 \cdot 100 \cdot 100}{m \cdot 100 (100 - W)} = \frac{(V_1 - 2V) \cdot 48,64}{m (100 - W)} \quad (2)$$

w którym:

V — objętość ściśle 0,02M roztworu werse-nianu zużyta na miareczkowanie wap-nia, cm^3 ,

V_1 — objętość ściśle 0,02M roztworu werse-nianu zużyta do zmiareczkowania sumy wapnia i magnezu, cm^3 ,

m — jw.

0,0004864 — liczba gramów magnezu odpowiadają-ca 1 cm^3 ściśle 0,02M roztworu werse-nianu,

W — zawartość wody, oznaczona wg PN-80/C-84081.20, %.

5. Wynik. Za wynik należy przyjąć średnią arytmetyczną wyników co najmniej dwóch równoległych ozna-czań, między którymi różnica nie przekracza 10% wy-niku niższego.

K O N I E C

INFORMACJE DODATKOWE

1. Instytucja opracowująca normę — Zjednoczenie Kopalnictwa Surowców Chemicznych, Kraków.

2. Normy związane

PN-80/C-84081.20 Sól (Chlorek sodowy). Oznaczanie zawartości wody

PN-80/C-84081.21 Sól (Chlorek sodowy). Oznaczanie zawartości substancji nierozpuszczalnych w wodzie i przygotowanie roztworów podstawowych

3. Normy międzynarodowe

ISO 2482-1973 (E) Sodium chloride for industrial use — Determination of calcium and magnesium — EDTA complexometric methods

RWPG СТ 1892-79 Натрий хлористый (Соль). Определение содержания кальция и магния комплексометрическим методом

4. Autor projektu normy — Zespół Analityczny Ośrodka Bada-wczo-Rozwojowego Górnictwa Surowców Chemicznych, Kraków oraz Instytut Chemii Nieorganicznej, Gliwice.